

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

55. ÉVFOLYAM

1989. FEBRUÁR

1. SZÁM

Pétursson Hallgrímur:

(Izlandi eredetiből fordította Ordass Lajos)

PASSIÓI ÉNEKEK

MÁSODIK ÉNEK — Krisztus gyötrődése az Olajfák kertjében

1 *Gecsemánénak neveztek
Meváltónk kedves ligetét.
Csönd és olaj illatárja
Varázsával általjárja.
Igazán szent hely akkor lett,
Mikor Jézus itt szenvedett.*

2 *Mert előtte Ádám járt itt
Szedte a fák gyümölcsseit
Rajtuk ugyan mást nem talált,
Csupán nyomort, bünt és halált.
Gyötrődések éjszakáján
Élet termett a kert fáján.*

3 *Régóta gondolt rá Júdás:
Legkönnyebb lesz az árulás,
Ha e helyet nevezi meg
Az Úr ellenségeinek.
Arcát senki meg nem látja,
Eltakarja éj palástja.*

4 *A sátán rosszakarattal
Mellettem ül éjjel-nappal
Éles szeme jól meglátja,
Hol indulhat támadásra.
Akkor kísér figyelemmel,
Ha együtt lát Mesteremmel.*

5 *Sátán maga verbuválja
Hazugságra, árulásra
E világ fiait sorba
S gyűjti őket egy táborba.
Uram, Jézus, téged kérlek:
Hatalmától magad védj meg!*

6 *Kis tanítványseregével
Szenvedése nagy terhével
Melyet a szívén hordozott
Jézus ide kívánczozott.
Hogy az Atya színe előtt
Megállásra kérjen erőt.*

7 *Isten, a szeretet atyja
Gyermekének megmutatja
Már e földön azt a helyet,
Ahol békességet lelhet
És a halál kapuján túl
Az örök élet föltárul.*

8 *A Megváltó most azt kérte
Hogy kísérete egy része
Kissé messzebb elmaradjon
Három ember vele tartson.
Ezt is jól figyeld meg, lelkem,
Hadd tanítson ez is engem.*

(Folytatás a 3. oldalon)

Scholz László:

Evangelikus bőjt

Mi végett ez a jelző? Nem volna elég, ha általában szólnánk böjtről, böjtidőről? Az ételtől, italtól való időleges tartózkodás, vagy a földi örömeknek mérséklése meghatározott napokon, ünnepeken sokféle vallásban szerepelt a keresztyénség előtt is. Magában a keresztyénségben is hosszú története van. Van-e *evangelikus* böjt, szükséges-e róla külön szólnunk?

Bizony van evangelikus böjt. Ökumenikus hangú nemzedékünkben ugyan nem lehet szándékunk régi vitákba elegyedni, de mégis csak illő őriznünk az evangelikus tanítást. S ki másnak kellene gyakorolnia evangelikus böjtöt, ha nem nekünk?

Legegyszerűbb, ha most *Luther* gondolataihoz fordulunk. Mert lehet, hogy nem mindenben, de böjt dolgában feltétlen a lutheri az evangelikus.

Mélyen emlékezetébe vésődhetett Luthernak, ha ötvenéves korában is még leírja, mit látott tizennégy évesen saját szemével Magdeburgban, ahol diákoskodott. Látott egy előkelő származású anhalti herceget, amint mezítlábas barátként, kámzsában, zsák alatt görnyedve koldult az utcán. Ferences rendtársa mellette teher nélkül ballagott. Nyilván a herceget akarták mutogatni, aki a sok böjtöléstől, virrasztástól, önsanyargatástól már csont és bőr volt, halálsápadt s hamarosan meg is halt. És aki csak nézte, olvadozott az áhíttától: micsoda szent!

Később maga Luther is megismerte

a szerzetesi életformát. Komoly igyekezettel gyakorolta a kemény aszkézist. Ám éppen ennek a kudarcá s persze a Szentírás igazságának fölismerése, hogy tudniillik *nem a mi cselekedeteinkért, hanem Jézus Krisztus váltásáért, a Benne vetett hit által igazulunk meg* — éppen ez juttatta el az „evangélikus böjt” igazságára és gyakorlására.

Arról ugyanis szó sincs, hogy Luther mindenestül elvetette a keresztyén böjtöt. A keresztyén ember *szabaddá lett a böjttől és a böjtrel!* Szabaddá a századok óta felhalmozódott szokásoktól, emberalkotta reguláktól. De ha úgy tetszik, szabad böjtölnie. Ha testének, indulatainak megbolozására szükséges, tartózkodhat ételtől, italtól, mindenben mérsékletet tanúsíthat. A Szentlélek által megújított keresztyén ember mindhalálig „test” is. Gyakorolja hát a fegyelmet, mégpedig akkor és úgy, ahogyan éppen neki van szüksége rá, hogy testi élete hitbéli állapotához illő legyen. Arra azonban ügyeljen, hogy testét, szervezetét ne öldökölje halálra, hiszen azzal sem magának, sem másnak nem válik hasznára. Böjt, virrasztás és munka (!) arra való, hogy falánkság, heverés, tétlenség erőt ne vegyen rajtunk.

Arról azonban szó sem lehet — Isten igéjének világosságában —, hogy ezen a módon szerezzén az ember *Isten előtt* megigazulást és szentséget! Böjt s aszkézis nem olyan „jócselekedet” vagy éppen „érdem”, mely igazza tesz Isten előtt. Nem tehetjük igazza önmagunkat. Egyedül Isten igazíthat meg kegyelméből. S ezt meg is tette, teszi Jézus Krisztus által. Ő a jóhír, az evangélium. Az tehát az „evangélikus”, ha Őt befogadjuk. Az evangéliumnak ez a hittel való befogadása kelt bennünk igaz bűnbánatot, Isten jóság-

• December 17-én a Deák-téri templomban 200 fiatal részvételével tartott gyűlésen megalkult a Magyarországi Evangélikus Ifjúsági Szövetség (MEVISZ).

• A Magyarországi Unitárius Egyház új püspöke Huszti János, és újraválasztott főgondnoka ifj. Bartók Béla.

• Január 1-ével megszűntek az ún. abortuszbizottságok: édesanyáknak többet nem kell megindokolni, hogy miért akarnak megszületni születendő gyermeküktől. Az abortusz műtét ára 2,000 Ft. A fogyó lakosság szociológiai és gazdasági következményeit azonban még nem mérték fel...

ga az, ami igazán megtérésre indít (*Róm 2:4*). Jézus Krisztus megtérésre hívó szava mintegy körül van párnázva az evangéliummal: „... közel van már az Isten országa: térjete meg, és higgyetek az evangéliumban” (*Márk 1:15*)

A böjtölésnek nem szabad tehát pusztán külsőségesnek lennie. Így könnyen hiú képmutatásba visz, akár a farizeusoknál Jézus korában. A böjt legfeljebb szerény külső jele lehet *belső megváltozásunknak*, Istenhez fordulásunknak az ő szavára. Elsősorban is nem az emberek előtt, Isten előtt kell bánkódnunk bűneink miatt.

Milyen az evangélikus böjt?

Bensőséges valami. Mint az Ágostai Hitvallás tanítja a megtérésről: töredelemből s hitből áll. Összetöretünk bűneink súlya alatt, de hittel fogadjuk a föloldozó evangéliumot. Ez teszi örömmé! „*Kend meg a fejedet, és mosd meg az arcodat*” mondja Jézus a böjtölőnek (*Máté 6:17*). Istenhez térni végül is nagy öröm!

Az evangélikus böjt *nem ismer érdemet*, távol áll az önmegváltási kíséreltetől, még burkolt formában is. Alávetjük magunkat Isten ítéletének s megragadjuk hálával az ingyen kegyelmet.

Az evangélikus böjt nincs bizonyos napokhoz kötve. Nincsenek regulák, melyek megszabják számunkra részleteit. *Sohasem kényszerből való*, mindig csak önkéntes lehet.

Az evangélikus böjt *nem saját válasszunk szerint való lemondás*. Luther 1537-ben Schmalkaldenben Jézus megkísértésének történetéről prédikál (*Máté 4:1-11*). Találóa állapítja meg: Jézus azért böjtölt a pusztában, mert ott nem volt mit ennie; nem is maga választotta ki azt a helyet, hanem a Szentlélektől vitett oda, nem pedig valamely szerzetesi szabályt követve. S a továbbiakban kifejti: a keresztyén ember számára az az igazi böjt, amikor bajokat, betegséget, súlyos családi gondokat, csapásokat, amiket nem maga választott (mint a külsőleg böjtölő hús helyett a halat) — mindezt hordozza Istenbe vetett bizodalommal, türelemmel, reménységgel! Világító tanítás.

Van evangélikus böjt? Bár lenne!

(Ev. Élet)

Kányádi Sándor

KÖNYOMAT

bölcsen rendelé az Úr amikor kőbe vésette a törvényeket

a templomok lerombolhatók
a temetők fölszánthatók

de mi történjék a kövekkel
a már kézbevetekkel
a megmunkáltakkal
az írott-kövekkel

a kövek beépíthetők
a kövek összezúzhatók
porrá örölhetők

de attól még a kő kő marad
a kőpor pedig megüli a légutakat
ránehezedik a tüdőkre

a kövel már szüszifosz is
hiába próbálkozott

ezért mondom, hogy bölcsen rendelé az Úr
amikor kőbe vésette a törvényeket

a kövek persze elföldelhetők
mint bármely más veszélyes hulladék

de a köveknek nincs felezőidejük

elég egy ítéletidő
Isten ments egy földindulás

a kövek bármikor felszínre kerülhetnek
és akkor bizony mondom néktek

kő kövön nem marad.

Kolozsvár, 1988.

Segítsük az erdélyi menekülteket!

Az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia készségesen fogad el adományokat az erdélyi menekültek megsegítésére és szívesen továbbítja azokat a magyarországi Evangélikus Egyház menekültszolgálatához. Csekket kérjük HUNGARIAN CONFERENCE — ELCA névre kiállítani, „Erdély” szóval megjelölni, és 9715 Lake Avenue, Cleveland, Ohio 44102 címre elküldeni.

Az AMEK pénztárosa jelenti

Az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia javára történt gyülekezeti és egyéni befizetések az 1988. évben:

Buffalo	\$ 65.00
Nyugat-Cleveland	240.45
Bruckner Ede (South Bend)	5.00
Markovits Pál (Carmichaels, PA)	20.00
Volosin Lenke (Cleveland)	5.00

Passiói ének

(Folytatás a címoldalról)

- 9 *Tanítvány csak az maradhat,
Aki e parancsra hallgat.
Istennek tetsző mi marad?
Az engedelmes akarát.
Hogyha kereszttel megterhel,
Fogadd el ezt is örömmel.*
- 10 *A keresztyén közösségben
A Megváltó seregében
Testvér testvér mellett álljon,
Kísértéssel szembeszálljon
Ez Istenünk szent parancsa,
Mindenki ezt jól megtartsa.*
- 11 *Jézus lelkét bánat lepi
Testét is megremegteti,
Szemét a könny fátyolozza
Bánatosan meg is mondja:
Nagyon szomorú a lelkem
Mindhalálig most énbennem.*
- 12 *Kőhajítás távolában
Az Úr leborult magában
Áldott fejét föld porába
Hajtotta le bánatába'
Szíve hangosan dobogott,
Teste-lelke kimerült volt.*
- 13 *Fáj a szívem, én Jézusom!
Mert azt az egyet jól tudom,
Hogy amit most szenvedned kell,
Énérttem viseled el.
Nagy jó Uram! Hitvány szolgál
Ím, ilyen sok bajt rakott rád!*
- 14 *Isten bármit rendelt néked,
Földi gondot, szegénységet,
Alázatosan fogadtad,
Hordozni meg nem tagadtad,
De az én bűnöm nagy terhe
leroskaszt téged a földre.*
- 15 *Lelkemnek vigaszt, örömet
Gyötrődő kétségem között
Ki egyetlen földön s égen:
Megváltó Uram ad nékem.
Jézus kínos szenvedése
Lett szívemnek békessége.*
- 16 *Jézus hangos imádsága
Így szállott az éjszakába:
Atyám! Ha nem kell nagyobb ár,
Múlják el tőlem e pohár!
De hozzáfűzte csöndesen:
Amint akarod, — úgy legyen!*
- 17 *Lelkem, hogyha csöndre vágyol
Figyelmedet e világról
Ide fordítsd! Könyörgéssed
Adj meg a békességed.
Türelmetlen zúgolódás
Nyomában nem jár megnyugvás.*
- 18 *Hogy testedet mivel éltesd,
Türelmetlenül ne kérdezd.
Van, ki sokkal jobban tudja,
Mi a te életed gondja.
Atyád kezéből ki nem ejt
Soha téged el nem felejt.*
- 19 *Alázatos imádsággal
Építsd teljes bátorsággal
Bizalmadat Istenedre,
A mennyei kegyelemre.
Így tette ezt már hajdanán
A hívők őse: Ábrahám.*
- 20 *A Te szenvedésed alatt
Számomra békesség fakadt.
Gyötrődésed bús éjjelen
Mennyei béke szállt belém.
Áldlak ezért én Istenem,
Én drága Immánuelem!*

* * *

Születése 375. évfordulóján szólaltatjuk meg Pétursson Hallgrímurt, az evangélikus Izland legnagyobb költőjét (1614—1674). Pétursson legismertebb, világhírű műve az *Ötven Passió-ének*. Ordass Lajos fordításában találkozott két elszigetelt nép: az izlandi és a magyar. A reykjavíki egyetem 1971-ben a teológiai díszdoktori címet adományozta a fordítónak.

Részletek a passiói énekekhez írt bevezetésből, melyben Ordass Lajos püspök méltatja Pétursson Hallgrímur költészetét: „Hírnevét nem világi, hanem vallásos költészete alapozta meg. Az olvasó ebben a költészetben a hit dalosával találkozik, akinek a lelkét mélyen megpróbálta a nehéz élet és a sok szenvedés, de aki alázatosan alávetette magát Isten rendeléseinek és aki a legkeményebb megpróbáltatásról is azt a vallomást teszi, hogy Isten azt kegyelmes szeretetéből bocsátotta reá. Ezért megtalálja Isten áldását még a szenvedésben is.

Vallásos költészetében is egészen kiemelkedő helyet foglal el az *Ötven Passió-ének*. Ezek a Krisztus szenvedéstörténetéből merített énekek kitörölhetetlenné tették a nevét Izland történetében, de egy-szersmind biztosítják a helyét a világ-keresztyénség zsoldárénekei között is. Mert az, amit ez a leprától szenvedő sze-

gény pap a lelkéből énekelt, az minden bizonytalansággal az evangélikus zsoldárénekek legdrágább gyöngyei közé tartozik.

A világon aligha volt még egyházi énekgyűjtemény, amely népe lelkéhez közelebb állt volna, mint az izlandi nép lelkéhez ezek az énekek. A nép ebben a költészetben nemcsak az „Izland sziklás talaján termett, legszebb rózsákat” látta, hanem nemzedékről-nemzedékre erőt, vigaszt, enyhületet merített az élet sokféle küzdelmes bajában és inségében.

Nyugodtan meg lehet állapítani, hogy Pétursson énekelt bele az evangéliumot a nép lelkébe. Annakidején, amikor Izland lakossága a keresztyénségre tért, bizony a misszió munkája — mint legtöbb helyen — itt is folszínes volt. Később a reformáció sem a nép lelki vágyódásából nőtt ki, hanem királyi rendelet alapján terjedt el. Ezért Izland szigetén erős pogány elemekkel vegyített babonás középkori katolicizmus élt, amellyel a reformáció munkásai lelkesen fölvettek ugyan a küzdelmet, de az evangéliumi keresztyénség még nem terjedt el a családokban és az egyes hívők lelkében. Ehhez volt szükséges Pétursson költészete.

A Passió-éneket finom mélység, gazdag képzeleti erő jellemzi, párosulva meghatóan bensőséges, gyermeki kegyességgel. A költő lépésről-lépésre vezet minket a Megváltó Úr szenvedése útján és közben megvilágítja az olvasó számára mindannak a jelentőségét, amit hall és amit lát.

A költői lángelme olyankor nyilatkozik meg a legcsodásabban, amikor költészetének tárgya a legnagyobb magasságokba ragadja. Ugyanakkor azonban ezek a Passió-ének olyan egyszerű gyermeki hit formájában szólnak, hogy valóban a leg-egyszerűbb gyermek is fölfoghatja őket.

Pétursson e műve közel 70 kiadást ért meg izlandi nyelven. A magyar fordítás mellett többek között latin, dán, német, angol és kínai nyelven is megjelent.

Ordass Lajos „kényszerű félreállása idején” végezte el a fordítás munkáját. A lektorálásra és költészeti szempontból való átnézésre dr. Rempert Eleket, a fasori gimnázium tanárát és a Deák-téri leánygimnázium igazgatóját kérte fel. A kötetet Izlandban nyomták 1974-ben. **Kapható iratterjesztésünkben: 233 oldal, szép kötésben, ára \$7.00. ERŐS VÁR, Box 02148, Cleveland, OH 44102.**

• A Néprajzi Múzeum és a Művész Galéria fényképekből, kezűrekből, s berendezési tárgyakkal közös kiállítást rendezett negyven pusztulásra ítélt erdélyi magyar evangélikus templomról.

Hitélet Magyarországon

Mi a véleménye arról, hogy a város új lakótelepén templomot kívánnak építeni a hívők? — kérdezte a helyi kábeltelevízió tavaly decemberben Czoma Lászlót, Keszthely országgyűlési képviselőjét. A hívők szándékában én nem a marxista ideológia vereségét, hanem az állam egyházpolitikájának győzelmét látom — válaszolta Czoma. „Ezen akkor sokan csóválták a fejüket és elveink feladásával is

vádoltak” — idézte fel néhány nappal később a történeteket a képviselő a parlamentben, azon a vitán, ahol a vallásfelekezetek helyzetét tekintette át — több év-tized óta először — a magyar törvényho-zás.

Vita a Parlamentben

Miklós Imre államtitkár, az 1951-ben létrehozott Állami Egyháziügyi Hivatal vezetője ugyanezen az Országgyűlésen megnyugtatóan rendezettnek minősítette az állam és az egyházak kapcsolatát. Helyzetértékelésével maradéktalanul egyetértett több egyházi vezető is a parlamentben. Némileg árnyaltabb képet a vallásfelekezetek és a hívők körülményei-ről érdekes módon csak három világi képviselő rajzolt. Szentágothai János aka-démikus például felvetette, hogy a háború után államosított legendás fasori gimnáziumot kapja vissza az evangélikus egyház (ez azóta már megtörtént). Velkey László orvos professzor pedig azt tette szóvá, hogy egyes helyeken a tanárokat, az igaz-gatókat mindmáig részben attól függően ítéli meg az államigazgatás, hogy hányan járnak az osztályból, az iskolából hitoktatásra. Czoma László képviselő ezekután megjegyezte: az egyház és az állam kap-csolatáról mintha a valóságosnál rózsaszí-nűbbre sikeredett volna az összkép a pa-rlamentben, majd megfontolásra javasolta, hogy az egyházakra vonatkozó jelenlegi aprólékosan túlszabályozott rendeletek-mazt az Országgyűlés váltsa fel az állam és az egyház viszonyát megnyugtató mó-don szabályozó törvénnyel.

A márciusi találkozók

Az ünnepélyes kinyilatkoztatások helyett a parlamenti vitának a kritikusabb „világi vonulatához” állt közelebb minden jel szerint annak a három hónappal később, 1988. március 15-én lezajlott ta-lálkozóknak a hangvétele, ahol a miniszter-elnök találkozott több egyházi vezetővel. A megbeszélésekről nyilvánosságra hozott részletek egész sor tisztázásra szoruló konkrét kérdést érintettek. Paskai László (azóta bíboros) prímás érsek az egyházi sajtó és könyvkiadás fejlesztéséhez, a há-ború után felszámolt intézmények újjá-szervezéséhez, továbbá az alternatív kato-nai szolgálat bevezetéséhez kért támoga-tást. Tóth Károly, a református zsinat elnöke szóvá tette a hívők igényét a jelen-leginél szélesebb körű egyházi oktatás iránt. Szendi József veszprémi megyéspüs-pök ugyanakkor a régi szerzetesrendek ismételt engedélyezését javasolta megfon-

tolásra a kormányynak. (Sajnálatos, hogy ezzel kapcsolatban az ev. egyházi vezetők nem sürgették a diakonissza munka újra való engedélyezését és a diakonissza ren-dházak visszaállítását. Dr. Nagy Gyula püs-pök-elnök azt kérte, hogy a nagyobb egy-házi célú adományok adókedvezményben részesülhessenek. Dr. Harmati Béla püs-pök felszólalásában környezetvédelmi kér-déseket érintett. A tudósításból nem tűnik ki, hogy ez a Bős-nagymarosi vízlépcsőre is vonatkozott-e? — A szerk.) „Az itt el-hangzott javaslatokat ésszerűnek tartom, több kérdést azonban alaposabban meg kell vizsgálni” — jelentette ki Grósz Ká-rolly a találkozón.

ÁEH statisztika

Hogyan fest a felekezetek helyzete, s milyen befolyást gyakorolnak az egyházak jelenleg Magyarországon? A kérdés rend-kívül összetett, ám némi támpontot a tá-jékozódáshoz szolgáltathat az a néhány adat, amit az Állami Egyháziügyi Hivatal (ÁEH) tett közzé 1987-ben. Eszerint a 80-as évek közepén Magyarországon az új-szülöttek 62 százalékát keresztelték meg, a temetéseknek 80 százaléka egyházi teme-tés volt, a házasságok 35 százaléka pedig az állami anyakönyvvezető jóváhagyása mel-lett a pap áldására is igényt tartott. A fa-kultatív általános iskolai hitoktatásra a hivatalos adatok szerint a tanulók 3—4 százaléka (40—50 ezer diák) járt az elmúlt években, ugyanakkor a templomi hitokta-táson résztvevők számát ennek mintegy a duplájára becsülik. Templom, imaház az ÁEH adatai alapján összesen 6326 műkö-dik jelenleg az országban, ezeknek több mint a fele (3520) a katolikus, mintegy 20 százaléka (1235) a református egyházé, míg az evangélikusok 648, az izraelita egyház 56, a Magyarországi Szabadegyhá-zak Tanácsába tömörült 12 kisegyház (többek között a baptisták, adventisták, metodisták) 788 istentiszteleti hellyel ren-delkeznek. A templomok és imaházak egytizede (699) épült 1945 után.

Ami az állam és az egyház pénzügyi kapcsolatát illeti, a kormány jelenleg éven-te 74,6 millió forint úgynevezett államse-gélyt nyújt a hazai felekezeteknek. A pénz 51 százalékát a katolikus, 28 százalékát a református, 8 százalékát az evangélikus, 5 százalékát a zsidó egyház kapja, a fenn-maradó 8 százalékon többek között a gör-ögkeleti (ortodox) és az unitárius egyház osztozik. (A szabadegyházakba tömörült kisegyházak elvi okokból elutasítják az ál-lami támogatást, s kizárólag a hazai és a külföldi hittestvéreik adományaiból tart-ják fenn magukat.) A szóban forgó költ-ségvetési támogatást egyébként az államo-

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

ERŐS VÁR (USPS 178560) is published bi-monthly (February, April, June, August, October, December) for \$6 per year by the Hungarian Conference—Evangelical Lutheran Church in America, 9715 Lake Avenue, Cleveland, OH 44102. Second-class postage paid at Cleveland, OH. POST-MASTER: Send Address changes (Form 3579) to ERŐS VÁR P.O. Box 02148, Cleveland, OH 44102

No. 1 (255) Vol. 55.
FEBRUARY 1989

Az "Evangelical Lutheran Church in America" Magyar Konferenciájának lapja.

Szerkesztő és kiadó:
Juhász Imre

Munkatársak:
a magyar evangélikus lelkészek.

FONTOS!

Minden szerkesztőségi anyag, kézirat, gyülekezeti hír, úgyszintén a lappal kapcsolatos minden levelezés, előfizetés és adomány erre a címre küldendő:

"ERŐS VÁR"
P.O. BOX 02148
CLEVELAND, OH 44102

Az "ERŐS VÁR" előfizetési díja bel-földön egy évre 6 dollár, Kanadában és egyéb külföldön évi 8 US dollár, vagy 10 kanadai dollár.

Be nem jelentett címváltozás esetén a posta a kézbesíthetetlen újságot megsemmisíti, a kiadóhivatalnak pedig külön portót kell fizetnie. Erre a költségre különösen nem-elő-fizetők, késedelmező előfizetők, vagy több-éves hátralékban lévők esetében nehéz fede-zetet találni.

Ezért kérjük olvasóinkat, hogy minden esetben pontosan adják meg címüket a "Zip Code" szám feltüntetésével együtt! Az újságot "zip code" szám nélkül nem kézbesíti a posta. Címközlésnél tüntessék fel az utca megjelölését is, pl.: St., Rd., Ave. Ugyanis egyes postai zónákban azonos nevű utcákat csak így lehet megkülönböztetni.

Classic Printing Corporation
9527 Madison Ave., Cleveland, Ohio 44102

sított egyházi birtokok kieső jövedelmeinek pótlására állapították meg még 1948-ban illetve 1950-ben. Az államsegély az elmúlt évtizedekben lényegében változatlan összegű volt, nem tartott tehát lépést az inflációval. A központi támogatás ma a felekezetek kiadásainak csak töredékére nyújt fedezetet, az évente mintegy 100 millió forintos költségvetéssel működő evangélikus egyház például évi 5 millió forint állami segéllyel rendelkezik.

A hazai egyházak többségének anyagi lehetőségei — mint erre mostanában több utalás is történt — meglehetősen szűkösek. Részben emiatt kértek a vallási vezetők márciusban az egyházi sajtó és könyvkiadás bővítésére a kormányzattól engedélyt. Magyarországon jelenleg hetente 150—160 ezer egyházi lapot adnak el (a katolikus Új Ember 100 ezer, a Reformátusok Lapja közel 40 ezer példányban jelenik meg). A lap- és könyvkiadás nyereséges vállalkozás a legtöbb felekezet számára.

Egyházi iskolák, szerzetesrendek

Az egyházi intézményrendszer újjászervezésével kapcsolatban a felekezetek elsősorban az egyházi oktatás bővítését, illetve — a katolikusok esetében — a régi szerzetesrendek ismételt engedélyezésének ügyét forszírozzák. Az 1940-es évek második felében még több mint 50 szerzetesrend működött Magyarországon. 1950 után azonban évtizedeken át csak négy rend korlátozott fennmaradását engedélyezték a hatóságok. A szerzetes- és apácarendekben élők száma ezáltal 10 ezerről 250-re csökkent. A meghagyott három férfi rend (bencés, ferences, piarista) és egy női rend (Miasszonyunkról nevezett Szegegy Iskolanővérek) mindegyike 2—2 gimnáziumot jogosult mindmáig fenntartani, évfolyamonként két (maximum 40—40 fős) osztállyal. A katolikus egyházon kívül még a református és az izraelita egyház működtethet ez idő szerint egy-egy gimnáziumot 400 illetve 50 diákkal. Magyarország mintegy 600 középiskolája közül összesen tehát tíz tanintézet van ma egyházi tulajdonban.

Szükség van az egyházakra!

„Napjainkban már egyre világosabban látszik, hogy az állam nem tudta, nem tudhatta maradéktalanul megoldani, átvállalni mindazokat a feladatokat, amelyekben korábban az egyházi rendek is segédkeztek” — állapította meg egy interjúban a kérdés egyik szakértője, Gergely Jenő marxista egyháztörténeti kutató. Nyilván az általa is említett felismeréssel függ össze, hogy 1986 végén a magyar kormány —

közel négy évtized után először — ismét engedélyezte egy új, ápolórend működését Magyarok Nagyasszonya Rend néven. Ez a fejlemény azért is figyelemre érdemes, mert 1950 és 1986 között kizárólag oktatással foglalkozó rendek működtek az országban. Az új apácarend az első, amely karitatív tevékenységet jogosult folytatni.

Az állam és az egyház kapcsolatában a megoldásra váró kérdések között szerepel

évek óta az alternatív katonai szolgálat ügye is. Jelenleg ezzel kapcsolatban meglehetősen ellentmondásos a helyzet, a kormány ugyanis a néhány ezer tagot számláló nazarénus gyülekezet sorköteles tagjai számára korábban engedélyezte a fegyvertelen katonai szolgálatot, ugyanerre azonban az erőszakmentesség eszméjét valló katolikus sorköteleseknek egyelőre még nincs lehetőségük.

Babus Endre

(*Heti Világgazdaság*, 1988. június 18.)

Hírek a Fasorról

Hosszú utat tett meg az Evangélikus Gimnázium helyreállításának nagy ügye: az első álmoktól kezdve, amikor az Erős Vár rendkívüli visszhangot keltő cikke 1969-ben mondhatnánk elindította ezt a folyamatot — egészen

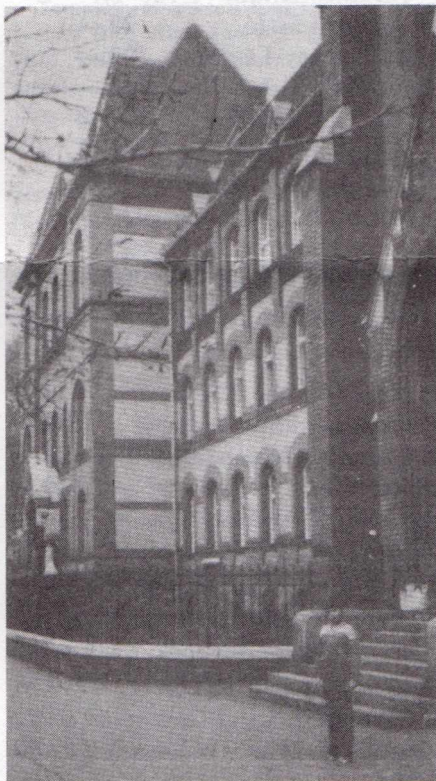
szélmalomharcot vívtunk, érdemes volt küzdeni. Lehet, hogy a 60-as évek végén Amerikában megalakult FÖDE (Fasori Öregdiákok Egyesülete) akkor még „koraszülött” volt, de mégis részét képezte annak a szívós erőfeszítésnek, mely az elrabolt Fasori Gimnázium ügyét igyekezett népszerűsíteni és állandóan felszínen tartani. Sok egyéb akadály között volt például a hivatalos egyház vonakodása is a Káldy-korszakban. Mindez ma már az egyháztörténet lapjaira tartozik.

A tömegmozgalommá erősödött törekvések hozták életre Budapesten 1984 végén az új „Fasori Öregdiákok Baráti Körét”, mely azután jólszervezett harcot folytatott a Gimnázium felújításáért. Az elsődleges cél elérése után is szükség lesz a Baráti Körre, hiszen a meginduló iskola további folyamatos támogatásra szorul.

A külföldön élő volt fasoristák (és Deák-térik) érdekképviselőt látja el a Genfben székelő „Fasor Egyesület”, melynek célja az iskola újjászervezésének szellemi és anyagi támogatása. Első adományunkat, egy irodai sokszorosító gépet már el is küldték a Gimnázium címére. Mi is a svájci központ-hoz irányítjuk az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia által az Erős Vár hasábjain meghirdetett gyűjtés során beérkező összegeket. (Lásd alább az adományok nyugtázását.)

650-EN JELENTKEZTEK A FELVÉTELI VIZSGÁKRA

Az óriási lelkesedést mutatja, hogy például az első osztályokba (az eredeti terv szerint 3 párhuzamos osztály) több mint négyszer annyi diák jelentkezett, mint amennyi hely lenne. A jelentkezőknek több mint fele evangélikus volt. December

Az Evangélikus Gimnázium homlokzata. Egybeépült vele a templom, melynek bejárata a kép jobbszélén látható.

a mostani „nagy várakozással telített atmoszféráig”, amikor az egyház, a gyülekezetek, a már felvett tanulók százai, a tanári kar, nemkülönben a Fasor lelkes támogatói odahaza és világszerte, **nagyszerű eseményre készülnek: az 1989 szeptember eleji tanévnyitó ünnepségre!**

Istennek adunk hálát, hogy nem

folyamán 19 napot vettek igénybe a felvételi beszélgetések, dr. Gyapay Gábor mb. igazgató elnökletével. Jó hatással volt a szülőkre és gyermekekre, hogy az igazgató maga ment ki és hívta be a soron következő jelentkezőt. A beszélgetések és rövid írásbeli során a tanárok tájékozódtak a diákok családi körülményei, beszéd-készsége, olvasottsága, érdeklődési köre, egyházi aktivitása, ifjúsági munkája, gyakorlati beállítottsága, műveltsége, stb. felel. Minden beszélgetésnél két szaktanár volt jelen, valamint a lelkes kar egy tagja. A munkában részt vettek a régi evangélikus gimnáziumok (Fasor, Deák tér, Nyíregyháza) tanárai és a fiatalabb evangélikus tanárnemzedék képviselői: Bánhegyi György, Endrődy Frigyes, Jakabfy László, Kézdy Edit, Major Jenő, Reményi Gusztáv, Szálka Miklósné, Tóth Endre, Varga Jenőné.

A végső döntés a Tanulmányi Albizottság kezében volt. Látva a kiválóan megfeleltek nagy számát, úgy határoztak, hogy a tervezett három helyett négy első osztályt indítanak, sőt egy ötödiket is, mely egészen különleges. Ez egy külön református osztály lesz, mely olyan diákokból áll majd, akik az egy-két év múlva meginduló budapesti református gimnázium tanulói lesznek.

AZ OROSZT KIHAGYTÁK...

E sorok írásakor még folyik a pályázatok benyújtása a Budapesti Evangélikus Gimnázium tanári állásainak betöltésére. „Pályázhatnak evangélikus vallású, egyházhű, pedagógiai elhivatottsággal rendelkező tanárok, akik tudományos munkát végeznek, legalább két idegen nyelven beszélnek és a gimnáziumi tanári és nevelő munkát élethivatásuknak tekintik.”

A szaktárgyak felsorolásánál az idegen nyelvek között a következők szerepelnek: angol, német, francia, latin, görög, olasz, spanyol, finn és szlovák.

16-OS E. G. CS. CS.

Egervári Gyula 1945-ben érettségizett diáktársunk (Tresckow, PA) nemrégén a Deák téren járva, dr. Hafenschel Károly igazgató-lelkésztől hallotta, hogy a fásori gimnázium cserkészcsapata ismét megkezdte működését a régi néven: 16-os Evangélikus Gimnáziumi Cserkészcsapat.

TELLER NEM FASORISTA

Időnként el kell ismernünk, hogy a híres embereknek nem mindegyike járt a Fasorba. Hosszú ideig makacsul tartotta magát a hír (európai testvérpünk, az Útitárs

legutóbbi számában is láttuk), hogy Teller Ede atomtudós — legalább egy-két évig — az Evangélikus Gimnázium növendéke volt. Lapunk szerkesztője személyesen beszélt Teller Edével, aki ezt mondta: „Középiskolai tanulmányaimnak mind a nyolc évét a budapesti Minta-gimnáziumban végeztem”.

70 MILLIÓ A KAPUNYITÁSHOZ!

Az Evangélikus Gimnázium szeptemberi megindításához 70 millió forint van szükség. Ebből az állam 30 millió kifizetését vállalta, kártérítés és egyéb címen. A továbbiakban pedig évenként 10 millióba kerül majd az iskola fenntartása.

* * *

Adományok a Fasorra

A torontói gyülekezet gyűjtése:

Babos Sándor	\$ 5.—
Bakó László	20.—
dr. Jeney László	100.—
Káló Vilma	10.—
dr. Körös János	20.—
Miklián Lajos	20.—
Nemcsók György	25.—
Schröder Istvánné	25.—
dr. Szandtner Béla	25.—
Takács Mihály	10.—

Torontóból összesen 285.00 kanadai dollár.

dr. Bándy László (Cleveland)	10.—
v. Bócsay Zoltán (Cleveland)	100.—
dr. Gombocz István (Minneapolis)	25.—
Juhász Imre (Cleveland)	100.—
Lipták János (Willow Grove, PA)	20.—
Lovagi Tibor (Cleveland)	50.—
dr. Schulze János (Pleasantville, NY)	250.—
Tomaschek László (Cleveland)	100.—
Volosin Lenke (Cleveland)	50.—

A jelen nyugtázás összege \$990.00, a korábbiakkal együtt olvasóink eddigi adományai a Fasor céljaira: \$1090.00.

Az Egyesült Államokban és Kanadában élő olvasóink számára a Fásori Gimnáziumra való adakozás legegyszerűbb módja: a csekket *Hungarian Conference* — *ELCA* névre kiállítva („Fasor” megjelöléssel) küldjük erre a címre:

Hungarian Conference — ELCA
9715 Lake Avenue
Cleveland, Ohio 44102

AZ EGYHÁZ HÍREI

Hírközlő: *Bernhardt Béla*

MAGYARORSZÁG

• A Budapest, Puskin utca 12. sz. alatti ev. egyházi székház alagsorának átalakításával az Evangélikus Sajtóosztály kiadványai raktározására és terjesztésére házi ünnepség keretében nyitottak meg alkalmas helyiségeket.

• Kiskőrösön társlelkészeként Szabó Vilmos és Szabóné Piricsi Zsuzsanna, Celdömölön társlelkészekként Bálint László és Bálintné Varsányi Vilma, Csillaghegyen Donáth László, Vésén ottani felszentelésével Tamásné Szabó Erzsébet, Kőrmenden Zügn Tamás, Kondoroson Sztojanovics András, Gyékényesen Smidéliusz Zoltán az ev. gyülekezet új lelkesze.

• Németországban kiadták Ilse Todt: Dietrich Bonhoeffer Hegel Seminar 1933, Nach den Aufzeichnungen von Ferenc Lehel c. könyvét. Lehel Ferenc ny. szombathelyi ev. lelkész 1933-ban a berlini egyetemen hallgatta az akkori magántanár, Dietrich Bonhoeffer, a később az 1944-beli Hitler elleni merényletben kompromittált, s aztán amiatt kivégzett ev. lelkész előadásait.

• Megünnepelték a debreceni kollégium fennállásának 450. évfordulóját, mely az 1538-ban I. lutheránus tanárral létesült iskolából fejlődött a mai református intézménnyé.

• Tésén, Zalamegyesén, Paton, Szepetneken, Péterin, Lébényen, Kővágóórsön, Gyékényesen felújított templomát, Győr-Nádorvárosban felújított templomtornyát, Lucfalván új harangját, Rádón, Rákoskeresztúron új gyülekezeti házát vette ünnepélyesen használatba az ev. gyülekezet.

• Mezőlakon a gyülekezet alakulásának és Tóth Sándor lelkész helyi szolgálatának 50., Sandon Teke Zsigmond lelkész, Orosházán Koszorus Oszkár ny. orosházi esperes-lelkész felszentelésének 50., Ipolyvecén Rezessy Miklós lelkész helyi szolgálatának 15., Szárazdon, Kismányokon a templomszentelés 200., Kötcsén 190., Irsán 187., Vácott 120., Csepelen, Kelenföldön 60., Diósgyőr-Vasgyárbán 50. évfordulóján ünnepelte meg az ev. gyülekezet.

• Novembertől kezdve az acsádi ev. gyülekezet új imaházban tartja Istentiszteleteit.

• Meghalt Hubert István, Komjáthy Lajos, Németh Ferenc ev. lelkész, s dr. Fekete Zoltán országos ev. egyházi felügyelő.

• Dunakeszin Nyíró Olgát, Szegeden Aklanné Balogh Évát iktatták be lelkészi munkatársnak az ev. gyülekezetben.

• A kistarcsai ev. özvegy papnék otthonát új szárnyal bővítik ki, ezzel az otthonban 50 személyt is gondozhatnak, s a gondnok számára elkülönített lakás létesül.

• Reformációi Istentiszteletet közvetített a Magyar Televízió a budavári ev. templomból. Dr. Nagy Gyula püspök-elnök prédikált. Szék Imre esperes és Madocsai Miklós lelkész végezte a liturgiai szolgálatot. Peskó György orgonaművész orgonált. Csorba István vezényletével a budavári Schütz Kórus Bach, Schütz és Kodály szerzeményeket énekelt.

• A Bács-Kiskun Ev. Egyházmegyében Káposzta Lajos lelkész az új esperes.

• A Budapesti Ev. Teológiai Akadémián az 1988—89. tanévben 18 az elsőéves hallgatók száma; közülük négyen nők.

• Munkaerőhiány miatt felszámolásra került a piliscsabai ev. gyermekotthon. A gyermekek állami gondozásba kerültek.

• Az erdélyi menekültek javára történő ev. egyházi szolgálat egyre nehezebbé válik, részben a menekülők számának a növekedése, részben az adományok és a munkaerő megcsappanása miatt. Egyre több a szász és az oláh menekült is. A szászokat Bicskén és környékén helyezik el, ahol legtöbbjük csak átmenetileg tartózkodik.

KANADA

• A kitcheneri (Ontario) magyarok részére a tavalyi Szt. István-ünnepen az ottani „Zarándok” nevű német ev. gyülekezet lelkésze, az erdélyi szász István Imre tartott áhítatot.

AUSZTRÁLIA

• Az ausztráliai r.k. magyarok két lelkigondozója halt meg nemrég: Varga Zoltán SJ, Melbourne és dr. Miklós István, Brisbane plébánosa.

• Az ev. egyház kezdetének 150. évfordulóját országosjellegű Istentisztelet keretében ünnepelték meg. A megjelent külföldi vendégek között volt a Lengyelországi Ev. Egyház boroszlói egyházmegyéjének az esperese is. Az 1838-ban Ausztráliába bevándorolt németek Sziléziából, Boroszló környékéről indultak útnak, tiltakozásul a porosz királyi dekrétum ellen, mely evangélikusokat és reformátusokat — az evangélikus egyházi rend felfüggesztésével — közös egyházba akart kényszeríteni.

„Erdély” adományok

A torontói gyülekezet gyűjtése:

Babos Sándor	\$ 5.00
Bakó László	20.00
dr. Jeney László	800.00
Krasznai Károly	5.00
Miklián Lajos	40.00
dr. Molnár László	50.00
Nemcsók György	25.00
Schröder Istvánné	25.00
dr. Szandtner Béla	50.00
Takács Mihály	20.00

Torontóból összesen 1040.00 kanadai dollár.

Becker Jakabné (Chicago) másodsor	\$ 50.00
Egyesült M. Egyletek (Cleveland)	300.00
Lipták János (Willow Grove, PA)	30.00
Papp Gábor (Hamburg, NY)	50.00
v. Radányi Oszkár dr. (Cleveland)	50.00
Volosin Lenke (Cleveland)	100.00

A fenti adományok összege \$1620.00, a korábban nyugtázottakkal együtt olvasóink eddigi adományai az erdélyi menekültek megsegítésére: \$2060.00.

GYÜLEKEZETI ÉS HÍREK

BETHLEHEM — SZT. JÁNOS VEND

Lelkész: dr. Flisser Ferenc

Templom: 617 E. 4th St. — Lelkészlak: 609 E. 4th St. Tel.: (215) 867-2753. Vasárnapi istentiszteletek: de. 9.15-kor vend, 10.45-kor angol, kivéve minden hónap utolsó vasárnapját, amikor a 9.15-ös istentiszteletet magyar nyelven tartjuk.

A gyülekezet évi közgyűlése \$100,284.00 összegű költségvetést fogadott el 1989-re. Hat presbitert választottak négyéves terminusra: Hassay Lajos, Kaiser Ferenc, Kelleman Linda, Novák Jenő, Proding István és Sever Ferenc. Lelkészünk „fél-nyugalomba” vonul az év vége felé, amikorra Hari Rónald teológusunk befejezi tanulmányait s az egyházkerület szabályai szerint szolgálatot vállalhat gyülekezetünkben. Tizenöt fiatal testvérünket konfirmálunk virágvasárnap, márc. 19-én.

CLEVELAND — ELSŐ

Templom és lelkeszi hivatal: 2836 Martin Luther King Blvd. (44104). Tel.: (216) 721-7074. Vasárnapi istentisztelet de. 10 órakor, angol—magyar. Mihály Ernő gondnok telefonszáma: 561-7316. Juhász-Shepherd Ferenc beszolgáló lelkész telefonszáma: 941-2212.

Nagyheti-húsvéti istentiszteleteink: Nagypénteken, márc. 24-én de. 10-kor magyar (úrv.); húsvétvasárnap, márc. 26-án reggel 7.30-kor angol (úrv.), de. 10-kor magyar ünnepi istentisztelet úrvacsoraosztással. — Nőtestvéreink a két istentisztelet között húsvéti reggeli szolgálnak fel.

Évi közgyűléstünk és a tisztviselők megválasztása: vasárnap, ápr. 16-án, de. 11.30-kor lesz.

CLEVELAND—NYUGAT

Lelkész: Juhász Imre

Templom: W. 98 és Denison Avenue — Lelkeszi hivatal: 3245 W. 98th Street (44102). Telefon: (216) 961-6895. — Istentisztelet minden vasárnap de. 9.30-kor angol, 10.45-kor magyar nyelven. Úrvacsoraosztás minden hó első vasárnapján és az ünnepnapokon. Vasárnapi iskola októbertől májusig 9.30-kor angol, 10.45-kor magyar nyelven.

A jan. 15-én megtartott évi közgyűlésen elhangzott jelentések szerint 1988-ban vasárnapként átlagosan 55 hívünk vette igénybe az egyház igehirdető és tanító szolgálatát, e számon belül mind az angol, mind a magyar templomlátogatás létszáma változatlan a megelőző évhez képest. Egy keresztelés, egy felnőtt konfirmáció, egy esketés volt. 669 úrvacsorát osztottunk ki. A gyülekezet tagjai közül hár-

LETORSZÁG

• Az ev. egyház engedélyt kapott — a finn ev. egyház papírajándéka erejéig —, hogy 100,000 énekeskönyvet, 40,000 Újszövetséget, s 19,000 egyházi kalendáriumot adjon ki. Megjelenhetett teológiai szakfolyóiratuk is; ennek első számában többek között dr. Vajta Vilmos ny. teol. professzortól is található cikk.

mat temettünk; más városban, ill. országban hunyt el 3 korábbi tagunk.

A pénzügyi bizottság jelentette, hogy 1988. évi bevételünk \$53,742.61-et tett ki, míg a kiadás \$47,517.08-ra rúgott. Az 1989. évi költségvetési keret: \$45,880.00. Missziói pénztárunk az egyházkerületnek átutalt \$2163.91-et, a Magyar Konferenciának \$240.45-öt. Híveink adakozása az ELCA Világéhség Akcióra \$142.00, egyéb közegyházi és helyi célokra \$346.00 volt. Az Erős Vár sajtóvasárnap nyomán beérkezett \$364.00. Az Oltáregylet, Angol Női Kör és a Férfikör pénztárainak együttes évvégi egyenlege \$3602.23.

A gyülekezet előjárói 1989/90-ben: a) tisztviselők, akik a presbitérium tagjai: v. Kemes László felügyelő, Lovagi Tibor ellenőr, Őri Gyula missziói pénztáros, v. Radányi Oszkár dr. ellenőr, Sala Norbert másodfelügyelő, Szalay István pénztáros, Virágh Lászlóné jegyző (a pü. bizottság elnöki tisztsége betöltetlen); b) tisztviselők, akik nem tagjai a presbitériumnak: Gaydán Melinda pü. titkár, Szentkirályi János ellenőr; c) a presbitérium rendes tagjai: dr. Déry Béláné, Kató Gyula, Miller Henrik, Pelsőci Willibald, dr. Tihanyi Sándor, Tomascsek László, dr. Tomascsek László, Tóth Klára; d) tb. presbiterek: Majoros Pál, v. Tapolcsányi Osvald dr., Váraljay János. — Házgondnok (próbaidőre) Horváth János. Organista: Legeza Adrienne.

Temetés: Jan. 19-én a Brassó megyei Apáca község szülötte, Kovács Józsefné sz. Szócs Rozália 82 éves korában. Az Oltáregylet tagja, korábban pénztárosa is volt. „Vágyódom elköltözni és a Krisztussal lenni, mert az sokkal jobb mindennél.” (Fil 1:23.)

Nagyheti-húsvéti istentiszteleteink: Virágvasárnap, márc. 19-én a szokott időben. Nagycsütörtökön, márc. 23-án este 7.30-kor angol (úrv.); nagypénteken, márc. 24-én de. 10.45-kor magyar (úrv.), este 7.30-kor magyar passió-olvasás és úrvacsora; húsvétvasárnap, márc. 26-án reggel 8-kor angol (úrv.), 9.15-kor észt, 10.45-kor ünnepi magyar istentisztelet és úrvacsoraosztás.

Húsvéti reggeli az Angol Női Kör rendezésében 9 órai kezdettel.

RÁDIÓ-TEMPLOM. Magyar evangélikus istentisztelet hallható minden ötödik héten: feb. 26, ápr. 2, máj. 7, jún. 11, (Bernhardt Béla és Juhász Imre lelkészek váltakozó szolgálatával) vasárnap du. 3.30—4.00. 88.7 FM (WUJC).

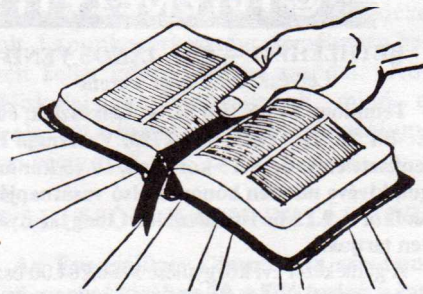
TORONTO

Lelkész: Bernhardt Béla

Templom: First Lutheran Church, 116 Bond Street — Lelkeszi hivatal (minden posta ide küldendő): 9715 Lake Avenue, Cleveland, OH 44102, USA; tel.: (216) 631-5007. — Istentisztelet (július—augusztust kivéve) a hó második és negyedik vasárnapján du. 4 órakor. — Felügyelő: dr. Raschka László, tel.: (416) 783-6938.

Felhívjuk hittestvéreink figyelmét, hogy márciusban 12-én vasárnap, 24-én nagypente-

Mindennapi kenyér

— Útmutató a Biblia olvasásához —

VIRÁGVAS. — MÁR. 19.
Heti ige: Jn 3:14-15

19. Fil 2:5-11 — Jn 12:12-19
20. Mk 14:3-9 — Lk 22:63-71
21. Jn 12:27-33 — Lk 23:1-12
22. Mk 15:1-15 — Lk 23:13-25
23. 1Kor 11:23-32 — Lk 23:26-32
24. **Nagypéntek.** Jn 18:1-19:42 — Lk 23:33-49
25. 1Pt 3:18-22 — Lk 23:50-56

HÚSVÉT — MÁR. 26.
Heti ige: Jel 1:18

26. **Húsvétvas.** 1Kor 15:1-11 — Lk 24:1-12
27. **Húsvéthétfő.** 1Kor 15:12-20 — Lk 24:13-35
28. 1Kor 5:7-8 — Lk 24:36-49
29. 2Tim 2:8-13 — Lk 24:50-53
30. 1Kor 15:19-28 — Kol 1:1-8
31. 1Kor 15:35-49 — Kol 1:9-14

1989. ÁPRILIS HÓ

1. 1Kor 15:50-58 — Kol 1:15-20

HÚSVÉT 2. VAS. — ÁPR. 2.
Heti ige: 1Pt 1:3

2. Jel 1:4-18 — Jn 20:19-31
3. 1Pt 1:22-25 — Kol 1:21-23
4. Rm 13:12-14 — Kol 1:24-29
5. 1Jn 2:12-17 — Kol 2:1-7
6. Mk 16:9-20 — Kol 2:8-15
7. Jel 7:9-17 — Kol 2:16-19
8. 1Móz 32:22b-32 — Kol 2:20-23

HÚSVÉT 3. VAS. — ÁPR. 9.
Heti ige: Jn 10:11, 27-28

9. Jel 5:11-14 — Jn 21:1-14
10. Jn 10:1-11 — Kol 3:1-4
11. Mt 26:31-35 — Kol 3:5-11
12. Jn 21:15-19 — Kol 3:12-17
13. 1Pt 5:1-4 — Kol 3:18-4:1
14. Ez 34:23-31 — Kol 4:2-6
15. Jn 10:27-30 — Kol 4:7-18

HÚSVÉT 4. VAS. — ÁPR. 16.
Heti ige: 2Kor 5:17

16. Jel 7:9-17 — Jn 10:22-30
17. Ef 4:17-24 — Dán 1:1-21
18. Rm 1:18-25 — Dán 2:1-26
19. 2Kor 4:16-18 — Dán 2:27-49
20. Gal 4:22-31 — Dán 3:1-30
21. Gal 6:14-18 — Dán 5:1-12
22. Gal 5:1-6 — Dán 5:13-30

HÚSVÉT 5. VAS. — ÁPR. 23.
Heti ige: Zsolt 98:1

23. Jel 21:1-5 — Jn 13:31-35
24. Jk 1:17-21 — Dán 6:1-29
25. Jn 6:66-69 — Dán 7:1-14
26. Mt 21:14-17 — Dán 7:15-28
27. Mt 21:18-22 — Dán 12:1-12
28. 1Kor 2:6-10 — Csel 1:1-14
29. 1Sám 16:14-23 — Csel 1:15-26

HÚSVÉT 6. VAS. — ÁPR. 30.
Heti ige: Zsolt 66:20

30. Jel 21:1-14, 22-23 — Jn 14:23-29

SECOND CLASS PUBLICATION.
POSTMASTER: DO NOT FORWARD
SEND FORM 3579 TO
ERŐS VÁR (USPS 178560)
BOX 02148, CLEVELAND, OH 44102

ken (passióolvasással és úrvacsoraosztással), s 26-án húsvétvasárnap (úrvacsoraosztással) tartunk Istentiszteletet, minden alkalommal du. 4 óraker.

Előrejelezzük díszvacsoránkat, melyet a gyülekezeti alakulás 62. évfordulójára **április 23-án** tartunk meg, közvetlenül az akkor **kivételesen du. 5:30 (1/2) óraker** kezdődő Istentisztelet után. Az ünnepi szónok: Takács Gábor, a Kanadai Magyar Szövetség alelnöke. Meghívót is kiküldünk még. Aki barátjának, ismerősének meghívót kíván küldetni, hívja a fenti telefonszámok egyikét az illető neve és címe közlésére.

Adományok az „Erős Vár”-ra

(Előfizetések nyugtázása a címszalagon látható lejáratú év és hónap kijavításával történik.) Itt nyugtázzuk köszönettel az **1988. augusztus 1. és 1989. január 31. között** az előfizetéseken felül beérkezett lapfenntartó adományokat:

\$22: Eiler András (Waukesha, WI). — **\$20:** Balázs Dénes (Bethlehem), dr. Pokoly László (Toronto), Sárkány Károly (Willow Street, PA), Varga Lajosné (Chicago). — **\$18:** Wágner József (Grand Island, NY). — **\$14:** Knefely Antalné (Mansfield, OH). — **\$12:** Durkó József (Amherst, OH). — **\$10:** Argay Géza (Guelph, ON), Horváth Sándor (Dearborn, MI), Schröder Istvánné (Toronto), dr. Szent-Ivány Gábor (Bethesda, MD). — **\$9:** Buthy Dénes (Buffalo). — **\$8:** Bogyó István (Tarrytown, NY), Dallos István (Detroit), dr. Konkoly László (Berwyn, PA), Lipták János (Willow Grove, PA). — **\$7:** Prinner Ede (Poughkeepsie, NY). — **\$6:** Tóth László (Cleveland), Zöhrer Erzsébet (Spring Hill, FL). — **\$5:** Brachna Sámuel (Brandon, FL), Kató Antalné (Cleveland), Molnár Betty **édesanyja Molnár Jánosné emlékére** (Buffalo), Pavela József (Toronto), dr. Rönkös Károlyné (Cleveland). — **\$4:** Bertók Lajos, Gömbös Lászlóné, Gömörly Gyula, dr. Ribárszky István, Simontsits Attila, Szalontai Andrásné, v. Tapolcsányi Oszvald dr., dr. Wágner Péter (mind Cleveland); Balogh Mihályné (Buffalo), Baltay Jánosné (Lake Ronkonkoma, NY), kálnoki Bedő Sándorné (Clearwater, FL), Kunos Jenő (Milton, FL), Markovits Pál (Carmichaels, PA), Melich László (Greenwich, CT), Nitsch József (Longwood, FL), Polóny János (Dayton, OH), Schneiker Henrik (New Berlin, WI), Szöllősi Jenőné (Lakewood, CO), Tomaj Gusztáv (Chicago), v. Zerinváry Szilárdné (McKeesport, PA). — **\$2:** Rein Henrik (Cleveland). — **\$1:** Sente Ferenc (Pittsburgh).

1989. MÁRCIUS HÓ

1. Mk 14:43-52 — Lk 20:1-8
2. Jer 20:7-13 — Lk 20:9-19
3. 2Tim 4:1-5 — Lk 20:20-26
4. Mk 8:10-21 — Lk 20:27-40

BŐJT 4. VAS. — MÁR. 5.
Heti ige: Jn 12:24

5. 1Kor 1:18, 22-25 — Lk 15:1-3, 11-32
6. Jn 6:23-29 — Lk 20:41-44
7. Fil 1:15-21 — Lk 20:45-21:4
8. Mk 14:53-65 — Lk 21:5-19
9. 5Móz 8:2-3 — Lk 21:20-28
10. Jn 10:17-25 — Lk 21:29-38
11. Ám 8:11-12 — Lk 22:1-6

BŐJT 5. VAS. — MÁR. 12.
Heti ige: Mt 20:28

12. Fil 3:8-14 — Lk 20:9-19
13. Jer 15:10, 15-20 — Lk 22:7-23
14. 4Móz 21:4-9 — Lk 22:24-30
15. Mk 14:66-72 — Lk 22:31-38
16. Jób 19:21-27 — Lk 22:39-46
17. Jn 11:47-54 — Lk 22:47-53
18. Jn 17:1-8 — Lk 22:54-62

Sajtóvasárnap — 1988

Az ERŐS VÁR köszönettel nyugtázza az 1988. november 20-i sajtóvasárnap nyomán beérkezett összegeket.

CLEVELAND—NYUGAT: adományok \$241.00, előfizetések \$123.00, összesen \$364.00.

TORONTO: adományok \$42.00, előfizetések \$80.00, összesen 122.00 kanadai dollár.

Más gyülekezettől lapzártáig nem érkezett befizetés.

A sajtóvasárnapi (előfizetéseken felüli és kívüli) adakozók névsora gyülekezetenként, csak vezetéknevekkel, zárójelben dollárösszeg:

Cleveland—Nyugat: Beck (4), Bethlenfalvy (5), Brachna (10), Déry (6), Domján (4), Egel (4), Farkas (10), Féja (4), Földényi (4), Halmos (10), Kaszt (3), Kemes (20), Kiss (10), Kneffel (6), Könyves (6), Kovács (14), Miller (4), Radányi (50), Rajnay (5), Schönberger (4), Seltenreich (4), Szeebach (5), Szentkirályi (5), Tapolcsányi (20), Tenki (4), Tihanyi (5), Tomaschek (4), Torday (6), Virágh (5).

Toronto: Bakó (5), Barbier (20), Kőrös (5), Szandtner (10), Takács (2).